

การทบทวนยุทธศาสตร์ ประเทศไทยปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ : การสำรวจสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

Thailand's Strategic Review 2014-2015

บทความวิชาการ

นางสาวหัสยา ไทยานนท์

ผู้ช่วยนักวิจัยศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ปยามของคำที่ว่า “ปัจจุบัน” เป็นตัวกำหนด “อนาคต” คงเป็นภาพมโนทัศน์ที่หลายคนในสังคมพยายามคาดการณ์ถึงวิกฤติการณ์ใหญ่ ๆ ที่รออยู่ข้างหน้า ซึ่งแต่ละประเทศต้องประสบ และเผชิญหน้ากับสิ่งที่ท้าทายที่ส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่องและมีความสลับซับซ้อน โดยนับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งปัจจัยหลักมาจากวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเครือข่าย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือเรียกได้ว่าเป็นยุคที่มีภัยคุกคามไม่ตามแบบเป็นจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ

ทั้งนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะโลกไร้พรมแดน เพราะฉะนั้นการทำความเข้าใจถึงสถานการณ์โลก จึงนับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ทุกประเทศควรใส่ใจ และไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากประเด็นดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และผลประโยชน์โดยรวมของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในสภาพแวดล้อมปัจจุบันและในอนาคต

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ในฐานะ “คลังสมอง” (Think Tank) ของกองทัพไทย ที่จะต้องดำเนินงานอย่างมี “ยุทธศาสตร์” เพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลาง

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศทั่วโลก ดังนั้น ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์จึงได้เห็นความสำคัญต่อการสร้างภูมิคุ้มกันของการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จึงได้ดำเนินการศึกษาเรื่อง “การทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ : การสำรวจสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป” (Thailand's Strategic Review 2014-2015)

ดังนั้น กระบวนการทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทย จึงถือเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมที่จะผลักดัน และ บ่มเพาะขีดความสามารถของตนเองให้เข้าสู่ระบบการพัฒนาที่เป็นไปอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ ด้วยในอนาคต ภาพรวมของประเทศไทยต่อการเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์กลางความเชื่อมโยงของอาเซียน ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการพัฒนาคอนสตรัคพื้นฐานในภาพรวมอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อเชื่อมโยงอาเซียนมาสู่ไทยแบบรอบด้านจะทำให้ไทยสามารถขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาในทุกมิติ การเร่งแก้ไขปัญหาทั้งจากภายในและภายนอกประเทศโดยการเร่งเสริมสร้างภาพ เสถียรภาพทางการเมืองและพัฒนาเศรษฐกิจในเชิงบูรณาการ เพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์และสร้างความไว้วางใจที่ถือเป็น ปัจจัยสำคัญที่จะดึงดูดความสนใจและความเชื่อมั่นจาก มิตรประเทศอย่างต่อเนื่อง และอาจเป็นไปได้ว่าในอนาคตจะ ถือเป็นโอกาสเอื้อประโยชน์ต่อไทยในฐานะที่เป็นหนึ่งในอาเซียน ที่สามารถเป็นผู้ถ่วงดุลอำนาจในภูมิภาคก็เป็นได้

Abstract

The present impresses the future is a concept that many people in our society attempts to predict major future crisis to which each and every country is due to meet and face with various challenges that are both ongoing and complex and are becoming more and more intense. The major factors that arise from the crisis are interconnected

among many network, i.e. social, economic, political, environmental, as well as science and technology. It is also referred to as the era of various forms of non-traditional security threats.

This phenomenon could well be the result of a borderless globalization world. Therefore, it is vital that all nations truly understand and pay close attention to the inevitable global situation, because these issues do have impacts on national security and the overall interests of each and every nation both directly and indirectly in the existing environment as well as in the coming future.

It is therefore necessary for the Strategic Studies Center in the capacity of the Think Tank of the Royal Thai Armed Forces, to perform its duties with appropriate strategy that can cope with various forms of security threats effectively and efficiently despite the ever changing environment and new technological that greatly affect every country around the world. Thus, The Strategic Studies Center considers it a top priority to try to immunize the expected changes for Thailand toward. Hence the study on “Thailand's Strategic Review 2014-2015” in order to drive for clear operational result at all levels with the human resource at the center of the development and focusing on building the participation from all sectors of society in order to develop the nation towards a balance in all aspects in an integrated manner.

Finally, Thailand's Strategic Review process is an important tool to predict the outlook to determine the overall capacity, and to make recommendations

on the necessary of Thailand towards. “http://dict.longdo.com/search/furthermore” Furthermore, In the future : Thailand is the hub of connectivity of ASEAN, and will inevitably be impacted both positively and negatively. Therefore, development of infrastructure must be undertaken seriously in order to link ASEAN to Thailand in all aspects. This will lead to Thailand's mobilization in all dimensions and to accelerate problem solving both domestically and internationally. Thailand must stabilize its politics and develop its economy integrally to help rebuild images and trust which will continuously attract interests and confidence from friendly nations. It is possible that, in the future, Thailand as one of the ASEAN members can be a power broker in the region.

บทนำ

ประเทศไทยมีการปรับยุทธศาสตร์ของประเทศมาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสของโลกาภิวัตน์ได้สร้างบริบทใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา เช่น การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคของโลก หรือความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคต่างๆ เป็นต้น จึงก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ รวมถึงเป็นภัยคุกคามในคราวเดียวกัน จากแนวโน้มของบริบทดังกล่าวจึงมีลักษณะความสัมพันธ์แบบภูมิภาคนิยม (Regionalism) ที่อาศัยปัจจัยความผูกพันทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ ศาสนา และผลประโยชน์ของชาติร่วมเป็นพื้นฐานในการรวมตัว และสานสัมพันธ์แบบพหุภาคีนิยม เพื่อกำหนดทิศทางของการรักษาดุลยภาพทางการเมืองและความมั่นคง รวมทั้งดุลยภาพทางเศรษฐกิจการค้าตามกลไกร่วมทวีปและพหุภาคีมากขึ้น เพื่อให้เกิด

ความร่วมมือระหว่างกันของนานาประเทศในเชิงการแข่งขันและความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นตัวเร่งกระตุ้นให้ประเทศไทย และประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างเร่งแก้ไขปัญหอันเป็นมรสุมที่รุมเร้าด้วยการร่วมมือกันเดินหน้านุเคราะห์การในเชิงรุก ทั้งนี้ สถานการณ์ความมั่นคงที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงจากภัยคุกคามความมั่นคงที่เป็นทั้งภัยคุกคามแบบเดิมและภัยคุกคามแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนและหลากหลายแบบกว่า จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อน มีความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยภายนอกประเทศกับปัจจัยภายในประเทศมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเดินทางตามยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ที่หมายรวมถึงบนเส้นทางสายอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตจะเป็นรูปแบบใด จึงถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยควรตระหนัก และให้ความสนใจกับเรื่องราวและความเป็นไปที่เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับโลก ภูมิภาคจนมาถึงระดับประเทศ ผ่านมุมมองปัจจัยภายในตามยุทธศาสตร์ของประเทศ เพื่อแสวงหาขีดความสามารถของไทยในการเผชิญกับบริบทที่เปลี่ยนไปในอนาคตได้อย่างรอบด้าน ประกอบกับกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ในการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวตัวของสถานการณ์ความมั่นคงอย่างต่อเนื่องในระดับของนโยบายและการปฏิบัติที่ต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในบริบทต่าง ๆ ที่ควรให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพความมั่นคงภายในประเทศและการป้องกันภัยคุกคามที่ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน โดยเฉพาะการให้องค์ความรู้แก่สังคมให้รู้เท่าทันและสามารถปรับตัวผ่านพ้นวิกฤติในช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมืองสามารถป้องกันความเสี่ยงของการเกิดวิกฤติการใช้ความรุนแรงให้ได้มากที่สุด มีการจัดการให้คนในชาติสามารถอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธีได้ แม้จะมีความคิดเห็นหรืออุดมการณ์แตกต่างกัน สามารถสร้างความเป็นธรรมและความยุติธรรมในสังคม รวมทั้งนำคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตแห่ง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นความตั้งใจของสังคมไทยกลับคืนมา อันเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญภาวะความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะภัยคุกคามข้ามชาติและวิกฤตจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีผลกระทบอย่างเนืองนิจ

ด้วยเหตุปัจจัยที่กล่าวมา การดำเนินงานทางยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก เพื่อตอบสนองต่อประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์โดยรวมของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม จำเป็นต้องศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการตรวจสอบสถานะแวดล้อม (Environmental Scanning) เพื่อประเมินและวิเคราะห์คาดการณ์ (Outlook) ถึงสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการฉายภาพเพื่อ “จำลองเหตุการณ์” (Simulation Technique) ขับเคลื่อนประเทศ ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ และเน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการ และเป็นองค์รวม และจากการศึกษาในครั้งนี้ได้นำบทวิเคราะห์จากเอกสารประเมินยุทธศาสตร์ เรื่อง “การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อวางยุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘ (Thailand Strategic Outlook 2014-2015)” และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในบริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา มาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นโดยเทคนิคการตรวจสอบสถานการณ์ (Environmental Scanning) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อันจะนำมาซึ่งข้อเสนอแนะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามความมั่นคงของไทยต่อไป

**รูปภาพแสดงกระบวนการศึกษา การทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทยปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ :
การสำรวจสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Thailand's Strategic Review 2014-2015)**



กระบวนการทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทยปี ๒๕๔๗-๒๕๕๘ : การสำรวจสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Thailand's Strategic Review 2014-2015)

การทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทยปี ๒๕๔๗-๒๕๕๘ : การสำรวจสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Thailand's Strategic Review 2014-2015) มีกระบวนการศึกษา โดยเริ่มต้นจากการศึกษาภายใต้บริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา ในเรื่อง การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อวางยุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๘ (Thailand Strategic Outlook 2014-2015 ซึ่งเป็นการดำเนินการอย่างมีระเบียบวิธี เพื่อให้ได้มาซึ่งภาพอนาคตที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศไทยในระดับยุทธศาสตร์ จึงต้องทำการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (Environmental Scanning) ผ่านมิติพลังอำนาจของชาติทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านการเมือง ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการพลังงาน และสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์และระดมสมองร่วมกันเพื่อพิจารณาประเด็นสถานการณ์ระดับโลก (Global Level) ระดับภูมิภาค (Regional Level) ระดับประเทศ (Internal Level) เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญ (Key Issues) และประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues) ที่ได้มาจากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมในอนาคตอันใกล้ เพื่อให้สามารถกำหนดภาพอนาคต (Picture in the Future) ที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลกระทบด้านความมั่นคงที่อาจจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยทั้งด้านบวกและด้านลบ (Impact) อันนำมาสู่การวางยุทธศาสตร์ของประเทศ เพื่อรองรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น (Probable Impact) ได้อย่างมีระบบ

โดยสรุปเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้น กลยุทธ์การเตรียมความพร้อมของประเทศไทย ทั้งระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ อันมีประเด็นผลกระทบต่อไทย

ในอนาคตที่ได้คัดเลือกมา สรุปประเด็นสำคัญได้ ๖ ประเด็น และมีประเด็นสำคัญย่อยทั้งสิ้น ๑๗ ประเด็น จากเอกสารทบทวนยุทธศาสตร์ เรื่อง การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อวางยุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๘ ซึ่งจะถูกนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างผลการทบทวนเอกสาร กับการตรวจสอบสถานการณ์ (Environmental Scanning) ในห้วงปัจจุบัน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเป็นพลวัตในหลากหลายมิติที่ล้วนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติไทยอยู่ตลอดเวลา ทำให้การตรวจสอบสถานะแวดล้อมในห้วงปัจจุบันจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นเครื่องยืนยันสถานการณ์ที่เคยได้มีการคาดการณ์ว่าจะเกิดเป็นภาพอนาคตและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างคงเป็นภาพดังเดิมที่ได้เคยคาดการณ์ไว้แล้ว หรือภัยคุกคามมีลักษณะแปรเปลี่ยนไป ขยายเป็นวงกว้างจากเดิม เพื่อนำไปสู่การทบทวนยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติการดำเนินการตั้งเป้าหมาย กระทั่งได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ อันเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงของชาติที่อาจเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้น และระยะยาวได้

ทั้งนี้ กระบวนการตรวจสอบสถานะแวดล้อม (Environmental Scanning) ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ในห้วงปัจจุบันซึ่งได้กำหนดไว้ในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ - เมษายน ๒๕๕๗ เพื่อทบทวนภาพอนาคตและผลกระทบต่อประเทศไทยที่ได้เคยคาดการณ์ไว้ในการศึกษาวิจัยภายใต้บริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา คือ การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อวางยุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๘ โดยสามารถแบ่งประเด็นภัยคุกคามเป็น ๒ กลุ่ม จากการกำหนดห้วงเวลา ดังนี้

๑) ประเด็นเดิม ซึ่งเป็นภัยคุกคามความมั่นคงที่เกิดขึ้นจากอดีตต่อเนื่องจนถึงห้วงที่ดำเนินกระบวนการตรวจสอบสถานะแวดล้อม ทั้งนี้ หมายถึงประเด็นที่ได้เคยคาดการณ์ภาพอนาคตและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยไว้แล้วจาก

การศึกษาวิจัยบริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ดังที่กล่าวมา ทั้งสิ้น ๑๗ ประเด็น จากนั้นจึงนำมาดำเนินการตรวจสอบสถานะแวดล้อมเพิ่มเติมอีกครั้ง โดยผ่านการระดมสมอง (Brain Storm) นำมาซึ่งประเด็นใหม่ต่อไป

๒) ประเด็นใหม่ ซึ่งเป็นภัยคุกคามความมั่นคงที่เกิดขึ้นใหม่ในห้วงระยะเวลาที่ดำเนินการตรวจสอบสถานะแวดล้อม โดยผ่านการระดมสมอง (Brain Storm) พบว่า ประเด็นเก่าทั้งสิ้น ๑๗ ประเด็น สามารถยุบรวมได้ ๒ ประเด็น และมีการเพิ่มเติมขึ้นอีก ๑ ประเด็น รวมประเด็นที่จะนำเสนอทั้งสิ้นภายใต้ “การทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๒๕๕๗-๒๕๕๘ : ตำราสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป” เป็น ๑๖ ประเด็น โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงของประเทศมหาอำนาจ^๑

ประเทศไทยหากต้องตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีใดภาคีหนึ่งท่ามกลางความสัมพันธ์อันบอบบางกับเพื่อนร่วมอาเซียน จีน และสหรัฐฯ นั้น จะต้องพยายามรักษาพื้นที่สมดุล จากการวางท่าทีที่เหมาะสม รวมทั้งพยายามรักษาสภาพประโยชน์ของชาติภายใต้กลไกความร่วมมือต่างๆ ที่ไทยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ควบคู่ไปด้วย ซึ่งไทยควรแสดงบทบาทในฐานะ “ตัวเชื่อม” หรือ “ผู้ประสาน” ซึ่งอาจต้องใช้กลไกความตกลงด้านต่างๆ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อรักษาสภาพประโยชน์ในทุกกลไกความร่วมมือและพัฒนาคู่แข่ง รวมทั้งปรับแก้จุดอ่อน โดยอาศัยความแตกต่างระหว่างเงื่อนไขของแต่ละกลไกและหากเป็นไปได้ไทยควรใช้กลวิธีในการวางยุทธศาสตร์จากการนำจุดแข็งของอีกกลไกหนึ่ง มาเสริมจุดอ่อนของอีกกลไกหนึ่ง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วแต่ละกลไก มีเงื่อนไข ข้อกำหนด ที่ทำให้ไทยทั้งได้และเสียประโยชน์ไม่น้อยแตกต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ผลดีและด้านที่ไทยควรไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

๒. หนี้สาธารณะของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป
นโยบายนโยบายของประเทศไทย แม้ว่าผลกระทบจากปัญหา

หนี้สาธารณะของกรีซต่อเศรษฐกิจไทยจะอยู่ในวงจำกัด แต่ภาครัฐก็ควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อเฝ้าระวังหากปัญหาลุกลามไปสู่สหภาพยุโรป ซึ่งจะส่งผลในวงกว้างได้^๒ กล่าวคือ ในระยะสั้น ภาครัฐควรติดตามและดูแลความผันผวนของค่าเงินและเงินทุนเคลื่อนย้ายอย่างใกล้ชิด ตลอดจนการดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาท ให้อยู่ระดับที่เหมาะสม พร้อมทั้งดูแลสภาพคล่องในระบบธนาคาร ให้เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศในระยะปานกลางถึงยาว เพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกไปยังประเทศในภูมิภาคยุโรป ภาครัฐควรเร่งพัฒนาอุปสงค์ภาคในประเทศ โดยเร่งเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งกระจายตลาดส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ที่มีศักยภาพ และไทยควรประสานความร่วมมือระดับภูมิภาคในการสอดส่องดูแลความเสี่ยงจากความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายผ่านศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์เศรษฐกิจของอาเซียนบวกสาม (Regional Economic Surveillance Unit) และการจัดตั้งทุนสำรองระหว่างประเทศร่วมกันภายใต้ Chiang Mai Initiative Multi-lateralization เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนบวกสาม สามารถกู้ยืมทุนสำรองระหว่างประเทศเมื่อจำเป็นได้ ทั้งนี้ นอกเหนือจากมาตรการในการติดตามและเฝ้าระวังของภาครัฐดังกล่าว ภาคเอกชนสามารถเตรียมความพร้อมด้วยตนเองได้ อาทิ การใช้เครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน และการกระจายตลาดการส่งออกไปยังภูมิภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากภูมิภาคยุโรป

๓. ทำลายอำนาจรัฐจากตัวแสดงอื่น ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่ม หรือเป็นสมาชิกกับองค์กรระหว่างประเทศด้วยการสนับสนุน ช่วยเหลือ เกื้อกูล ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ มีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนความช่วยเหลือพิเศษอื่น ๆ แต่ทั้งนี้ รัฐบาลอาจถูกกดดันให้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อตกลงต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นโดย

^๑ นันทิยา ทองคณารักษ์, การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อวางยุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘ (Thailand Strategic Outlook ๒๐๑๔-๑๕), น.๑๗-๑๘

^๒ ศ. ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ การเมือง : ทัศนะวิจารณ์ ๒๕๕๖

กลุ่มหรือองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ และหากไม่ปฏิบัติตาม หรือถูกสมาชิกอื่นร้องเรียน ก็จะมีสูญเสียสิทธิประโยชน์ และถูกกดดัน แทรกแซงให้มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านั้น ซึ่งในบางสถานการณ์ เช่น การแทรกแซงราคาของสินค้าบางประเภท อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน จนนำไปสู่ความขัดแย้ง และต่อต้านของสังคมได้

๕. การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิศาสตร์ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศในเขตร้อนชื้นที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม และพายุหมุนเขตร้อน จึงมีปัญหาของภัยพิบัติจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยจากแผ่นดินถล่ม ภัยแล้ง ภัยจากไฟฟ้า เป็นต้น และประเทศไทยตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในลักษณะเป็นศูนย์กลางของภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงมีเขตแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศที่มีเหตุการณ์ไม่สงบสุข ทำให้เกิดปัญหาของภัยพิบัติจากการกระทำของมนุษย์ นอกจากนั้น การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ และด้านอุตสาหกรรม ได้ก่อให้เกิดภัยพิบัติจากการกระทำของมนุษย์อีกหลายประการ ซึ่งภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีระดับความรุนแรง (Hazard) ความอ่อนแอ (Vulnerability) ความเสี่ยงภัย (Disaster Risks) และการบริหารจัดการ (Management) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยควรเน้นให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของชาติ ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ (๑) การป้องกันและลดผลกระทบ (๒) การเตรียมความพร้อม (๓) การบริหารจัดการฉุกเฉิน และ (๔) การจัดการหลังเกิดภัย

๕. การขาดแคลนพลังงานและการหาแหล่งพลังงานสำรอง ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องความมั่นคงด้านพลังงาน เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตาม สำหรับบางประเทศถือว่าเป็นประเด็นปัญหาในช่วงสั้น ๆ ที่เกิดวิกฤตเท่านั้น แต่สำหรับบางประเทศ กลายเป็นปัญหา ในการจัดการพลังงานให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ความหมายของความมั่นคง ทางด้านพลังงาน จึงแตกต่างกันออกไป ในปัจจุบัน ไม่ใช่ประเทศผู้นำเข้าพลังงาน เพียงฝ่ายเดียว ที่จะต้องคำนึงถึง

การจัดหาพลังงาน เพื่อความมั่นคงเท่านั้น แม้แต่ประเทศผู้ส่งออกพลังงานหลาย ๆ ประเทศก็เริ่มห่วงใยถึงอนาคตว่าสักวันหนึ่งประเทศของตน อาจกลายเป็นประเทศผู้นำเข้าพลังงานก็ได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีความร่วมมือ ทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชน ในระดับประเทศ รวมไปถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ ในระดับภูมิภาค เพื่อช่วยเหลือ และเสริมสร้างความมั่นคง

๖. การก่อการร้าย ประเทศไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพสอดคล้องกับข้อบังคับ กฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน รัฐบาลไทยได้กำหนดมาตรการดำเนินการ โดยไม่ยินยอมต่อข้อเรียกร้องของกลุ่มก่อการร้ายใดๆ แต่มีการยึดหยุ่นในการเจรจาและใช้มาตรการแก้ไขจากเขาไปหาหน้ก โดยให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ชื่อเสียง และเกียรติภูมิ พันธกรณีระหว่างประเทศ และผลกระทบกระเทือนทุกด้าน เกิดการประสานงานกับต่างประเทศในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล โดยผู้ก่อการร้ายที่กระทำต่อทรัพย์สินและชีวิตคนไทยในต่างประเทศจะดำเนินการลงโทษจากศาลไทย และหากมีปัญหาในการปฏิบัติรัฐบาลจะเป็นผู้ตัดสินใจและสั่งการเป็นกรณี ๆ ไป ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ ตลอดจนให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ยึดถือแนวความคิดในการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหา การก่อการร้ายสากล เป็นหลัก และจัดให้มีการพัฒนาบุคลากร อาวุธยุทโธปกรณ์ และระบบการข่าวที่สามารถเตรียมพร้อม และเผชิญหน้าได้ตลอดเวลา โดยมีศักยภาพและประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยปฏิบัติงานเฉพาะในลักษณะหน่วยจู่โจม หรือหน่วยเคลื่อนที่เร็วเพื่อเผชิญหน้ากับการก่อการร้ายสากล เพราะหน่วยปฏิบัติการพิเศษที่มีอยู่ยังเป็นเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ

๗. อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยด้านความมั่นคงนอก รูปแบบ ประเภทหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจอย่างกว้างขวางในกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย" คือ ภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติ ในปัจจุบันอาชญากรรมข้ามชาติ ส่งผลร้ายแรงและมีความ

"สมพงศ์ สระแก้ว และ รณฤกษ์ (ต่างมุม) สิบชมพู, มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน

ซับซ้อนมากกว่าอดีต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหา สำหรับการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น ไม่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ กล่าวคือเกิดจากความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศสมาชิก รวมทั้งความอ่อนแอของรัฐบาลกลางที่จะเข้าไปแก้ปัญหาอาชญากรรมองค์กรข้ามชาติอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้เมื่อเกิดการคุกคามจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าวประเทศสมาชิกอาเซียนไม่ได้แก้ปัญหาร่วมกันอย่างบูรณาการ แต่กลับมองว่าปัญหาการคุกคามดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศใดก็เป็นความรับผิดชอบของประเทศนั้นในการจัดการ ดังนั้นการแก้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติจึงไม่อาจเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมได้ระหว่างประเทศสมาชิก

๘. ยาเสพติด จากสภาพปัญหาในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่นับจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งจากสถิติพบว่าผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากจะเป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาความมั่นคงแห่งชาติอีกด้วย ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งหามาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้บรรลุผลอย่างจริงจัง

๙. ความไม่ชัดเจนในเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนระหว่างประเทศเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน จำเป็นต้องดำเนินการเจรจาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและต้องใช้เวลานาน ส่วนไทยมีการค้า การบริการ และบรรยากาศการลงทุนตามแนวชายแดนชะลอตัว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแย่งเป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อีกทั้งประเทศมหาอำนาจอาจใช้ข้อขัดแย้งเข้ามาเป็นข้ออ้างในการแทรกแซง หรืออาจนำไปสู่การปะทะและการเผชิญหน้าของกองกำลังตามแนวชายแดนซึ่งอาจลุกลามไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้กับแนวชายแดน

อาจได้รับผลกระทบในเชิงลบ ทั้งในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และยังส่งผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของประเทศไทย ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกจะตกต่ำลงซึ่งจะมีผลให้อำนาจการต่อรองของประเทศไทยในเวทีระดับนานาชาติมีน้อยลง ทั้งนี้ ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านควรมีการทบทวนถึงผลประโยชน์ระหว่างประเทศโดยมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพและช่องทางเพิ่มรายได้ทางการค้า การพัฒนาระบบขนส่งเพื่อรองรับการเจริญเติบโตที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และควรเตรียมความพร้อมในการวางยุทธศาสตร์ และกลไกต่างๆ เพื่อรักษาและแสวงหาประโยชน์ร่วมกันให้ได้มากที่สุด โดยที่ไม่ให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องเขตแดนเพียงอย่างเดียว

๑๐. ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ (หมู่เกาะสแปรตลีย์ และหมู่เกาะพาราเซล) ในส่วนของประเทศไทย มองว่าทะเลจีนใต้มีความสำคัญมากต่อความมั่นคงในภูมิภาค เพราะเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญทางยุทธศาสตร์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยในการเดินเรือเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน สำหรับกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นอาจมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศที่เกี่ยวข้องเจรจากันโดยสันติวิธี ซึ่งในขณะนี้อาเซียนและจีนได้รับรองแนวทางการดำเนินการตามปฏิญญาทะเลจีนใต้ (DOC) แล้ว ซึ่งจะช่วยเพิ่มความไว้วางใจระหว่างกัน และในฐานะที่ประเทศไทยรับหน้าที่เป็นประเทศผู้ประสานงานในกรอบจีนและอาเซียน ที่พยายามผลักดันให้การดำเนินการความร่วมมือตาม DOC และการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (COC) มีความคืบหน้าต่อไป แต่ทั้งนี้การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติเป็นเรื่องสำคัญ หากประเทศทั้งหลายสามารถเพิ่มผลประโยชน์ เพิ่มความร่วมมือระหว่างกันย่อมแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการลดความขัดแย้งแล้วหันมาเพิ่มความร่วมมือในทางสร้างสรรค์ให้มากขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของทุกฝ่าย

๑๑. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจุบันวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว เกิดนวัตกรรมต่างๆ ขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะ Bitcoin หรือ BTC ทางเลือกของแนวคิด และเทคโนโลยีแห่งโลกอนาคต^๔ มีแนวโน้ม

^๔SSC Weekly Focus ๑.๑๐ Bitcoin สกุลเงินดิจิทัล : บทเรียนใหม่เปลี่ยนโลกการเงินและภัยคุกคามความมั่นคง

ที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของอนาคตโลกเศรษฐกิจ เนื่องจากในรอบ ๒๐ ปีที่ผ่านมา ระบบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์กำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลง แต่ปัจจุบัน ยังไม่มีรัฐบาลใดในโลกออกมาประกาศยอมรับ BTC อย่างเป็นทางการ ซึ่งหลายฝ่ายมีความกังวลว่า BTC จะถูกใช้เป็นช่องทางของกลุ่มมิจฉาชีพและกลุ่มค้ายาเสพติด การฟอกเงิน และทำธุรกรรมอื่นๆ ที่หลบหลีกกระบวนการทางกฎหมาย ในส่วนประเทศไทยเองก็ยังคงปฏิเสธสกุลเงิน BTC เช่นกัน ด้วยเหตุผลว่า ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายรองรับอย่างเป็นทางการ แต่ทั้งนี้ก็อาจใช้ BTC เป็นต้นแบบในการศึกษาแนวคิดและเทคโนโลยี เพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระบบสถาบันการเงินของไทยในอนาคต หรืออย่างน้อยก็อาจศึกษาเพื่อรู้เท่าทันภัยคุกคามที่จะตามมาดังคำกล่าวของ มาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก (Mark Zuckerberg) ที่ว่า "BTC อาจไม่ใช่คำตอบสุดท้ายของระบบกระแสการเงินในภาคเศรษฐกิจ แต่อาจเป็นการเปิดโลกทัศน์ทางเลือกของแนวคิด และเทคโนโลยีที่จะนำไปสู่การจัดการระบบการเงินรูปแบบใหม่ได้ในอนาคต"

๑๒. ประชาคมอาเซียน ๓ เสาหลัก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สมาชิกทุกประเทศในอาเซียน (ASEAN) ต้องก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้สถานการณ์โลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญหลายเหตุการณ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศต่างมีปัจจัยสนับสนุนหรือข้อท้าทายจากบริบทสังคม การเมืองภายในประเทศที่มีผลต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่แตกต่างกัน โดยนัยดังกล่าวมีผลต่อการกำหนดบทบาททิศทางการดำเนินนโยบายและศักยภาพในการร่วมมือกันเพื่อเป็นประชาคมอย่างแท้จริงในอนาคต

๑๓. สถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาไฟใต้ในรอบหลายปีที่ผ่านมา พบว่ามีข้อจำกัดและความผิดพลาด ทั้งในระดับยุทธวิธี ระดับยุทธศาสตร์ ระดับทิศทางการนโยบาย และระดับภูมิปัญญาแห่งชาติ โดยเปิดใจกว้างและเชิญชวนให้ผู้คนมาช่วยกันคิด

หาหนทางแก้ไขก็น่าจะพบทางออกได้ไม่ยาก คือ (๑) การเพิ่มประสิทธิภาพในระดับยุทธวิธี (๒) การสร้างเอกภาพในการนำเพื่อแก้ปัญหาและฟื้นฟูพัฒนา (๓) การทบทวนและปรับทิศทางการนโยบาย (๔) การยกระดับภูมิปัญญาเชิงสังคม

๑๔. เสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ

หากมองในแง่บวก ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน ประเทศไทยเรายังมีภาพรวมที่ดีมาก ประเทศไทยยังไม่เคยเจอปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จนเกิดสภาวะสงคราม และเกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินมากเหมือนประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยอาจอาจอภัยบทรียนจากประเทศต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในระยะยาวต่อไปในอนาคตได้ อันดับแรก คือ สร้างความเข้มแข็งให้ระบบพรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมืองหลุดออกจากการครอบงำของกลุ่มทุน กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ อันดับที่สอง สร้างการเรียนรู้และการเห็นคุณค่าของการปกครองในระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยกำหนดให้มีการบังคับเรียน โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่สำคัญทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา เหมือนหลายประเทศที่ทำได้สำเร็จเป็นแบบอย่างที่ดีมาแล้ว

๑๕. การคอร์รัปชัน และหลักรรมาภิบาล

ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มหนักหน่วงและรุนแรงมากขึ้น หากปล่อยให้สภาพการณ์ยังดำเนินไปในลักษณะดังกล่าวอาจนำมาสู่ปัญหาการล่มสลายของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันการคอร์รัปชันกลับสร้างความมั่งคั่งให้กับฝ่ายการเมืองที่แสวงประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐ การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับปัญหาทางการเมือง

๑๖. Rise of the MINT : คลื่นลูกใหม่ในแวดวงเศรษฐกิจโลก

สำหรับกลุ่มประเทศ "MINT" ได้แก่ ประเทศเม็กซิโก ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศไนจีเรีย และประเทศตุรกี นักวิชาการหลายท่านมองว่า เป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่น่าสนใจ และมีแนวโน้มเป็นยักษ์ใหญ่ตามรอยกลุ่มประเทศ BRICS ซึ่งสอดคล้องกับหลักและเหตุผลการประมาณการของธนาคารโลก

^๕SSC Weekly Focus ๓.๓๐ RISE OF THE MINT : คลื่นลูกใหม่ในแวดวงเศรษฐกิจโลก

และ Goldman Sachs ที่ระบุไว้ในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ “กลุ่ม MINT” นี้ จะมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่โตจากปัจจุบันอีกมาก และจะมีระดับของ GDP แซงหน้าประเทศมหาอำนาจอย่าง สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และเยอรมนีได้ โดยกลุ่มประเทศดังกล่าว มีจุดเด่นที่เป็นเหตุผลสำคัญ คือ ด้านภูมิรัฐศาสตร์

บทสรุป

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภัยคุกคาม ความมั่นคงมิใช่เพียงหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานด้านความมั่นคงเพียงหน่วยงานเดียวเท่านั้น แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นเอกภาพ มีการบูรณาการแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถแบ่งหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างชัดเจนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น ๆ ดังนั้น การทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘ : การสำรวจสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ จะเป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันที่ทำให้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และสามารถนำเสนอแนะที่ได้กล่าวไว้นี้ เข้าสู่กระบวนการทบทวน และนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดนโยบาย ยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงรุก และเชิงรับ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

ทั้งนี้ จากปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นแนวโน้มของสถานการณ์สามารถเปลี่ยนแปลง โดยมีความผันผวนจากทั้ง

ด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม ผลกระทบจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางด้านความมั่นคงภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งของคนในชาติ การขาดความสามัคคี และการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ รวมทั้งการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในขณะที่ปัญหาการก่อการร้ายสากลและอาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนปัญหาที่เป็นเรื่องสืบเนื่องจากอดีต อาทิ ปัญหายาเสพติดและผู้หลบหนีเข้าเมืองยังเป็นภัยคุกคามที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบในวงกว้าง รวมถึงยังจะต้องเผชิญกับผลกระทบจากสภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น จึงควรสร้างคุณค่าความต้องการอยากอยู่ร่วมกันของพลเมืองภายในชาติ โดยยึดมั่นในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการรัฐรักสามัคคี สร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคง ด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพ และขีดความสามารถการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มีความรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและร่วมกันคุ้มครองปกป้องฐานทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นทุนสำคัญของประเทศไว้ได้อย่างยั่งยืน มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ในการดำเนินการรักษาผลประโยชน์และดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติสืบไป

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (๒๕๕๖). การเมือง : ทัศนะวิจารณ์.

นนทยา ทองคนารักษ์. การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อวางยุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘ (Thailand Strategic Outlook 2014-15). ๑๗-๑๘.

สมพงษ์ สระแก้ว และ รณฐกฤษ (ต่างมุมมอง) สืบชมพู่, มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน.

Bitcoin สกูลเงินดิจิทัล : บทเรียนใหม่เปลี่ยนโลกการเงินและภัยคุกคามความมั่นคง. *SSC Weekly Focus*, ฉบับที่ ๑๐.

RISE OF THE MINT : คลื่นลูกใหม่ในแวดวงเศรษฐกิจโลก. *SSC Weekly Focus*, ฉบับที่ ๓๐.